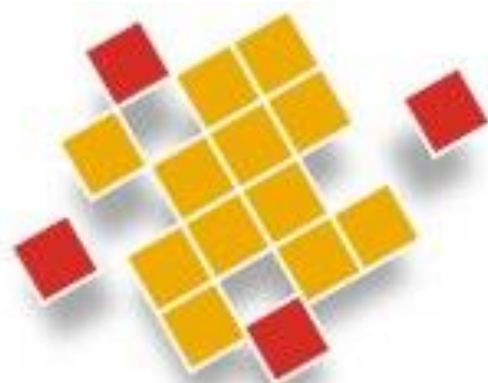

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

recercat

JORNADA DE CULTURA I RECERCA LOCAL
DELS TERRITORIS DE PARLA CATALANA

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

XVI EDICIÓ DEL RECERCAT **24, 25 i 26 d'abril de 2020** **El Vendrell**

FIRA

Lloc: Rambla

L'espai de la fira està situat a l'interior d'una carpa de 250 m². Els estands estan organitzats per espais territorials (Barcelona; Penedès; Tarragona; Terres de l'Ebre; Girona - Catalunya del Nord, País Valencià; Illes Balears – l'Alguer; Lleida - La Franja - Andorra) i al seu interior s'hi podran trobar les novetats editorials de la recerca local i comarcal del conjunt dels territoris de parla catalana, així com una mostra dels projectes més destacats dels centres i instituts d'estudis locals i comarcals participants.

Inauguració a càrrec de les autoritats, dissabte 25 d'abril a les **10 del matí**

Horaris:

Divendres 24 d'abril: de 18.00 a 21.00 hores

Dissabte 25 d'abril: de 10.00 a 14.30 h i de 17.00 a 21.00 h

Diumenge 26 d'abril: de 10.00 a 14.00 h

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

EXPOSICIONS.

“20 anys de l’Associació d’Història Rural”, a l’espai de la carpa de la fira.

- L’Associació d’Història Rural és una entitat que va constituir l’abril del 1999 un grup d’historiadors, professors, arxivers i investigadors interessats en el món agrari, per tal de potenciar la recerca i la difusió d’estudis sobre les societats rurals de totes les èpoques i d’arreu del territori de parla catalana. L’entitat està estretament vinculada al Centre d’Estudis d’Història Rural de la Universitat de Girona i té la seu social a l’Arxiu Històric de Girona .

Ara, amb motiu dels seus primers 20 anys, l’Associació ha presentat una exposició, en la qual es donen a conèixer les seves activitats i tot el treball desenvolupat al llarg d’aquests anys. L’exposició ha estat comissariada per l’actual junta de l’Associació i ha estat dissenyada i produïda per Culturània SL. La mostra, que té un caràcter itinerant, es va inaugurar el passat mes de maig a l’Ecomuseu-Farinera de Castelló d’Empúries. Es compon de cinc àmbits temàtics relacionats amb les funcions i els interessos de l’entitat, en els quals s’apleguen fotografies i textos explicatius. Unes i altres van muntats sobre uns expositors d’originals formes polièdriques de cartró, en què es van desgranant els objectius i la feina feta al llarg d’aquests vint anys com, per exemple, la seva ja important “Biblioteca d’Història Rural” —amb més d’una trentena de llibres publicats—, el butlletí de l’Associació, les sortides culturals per a conèixer elements del patrimoni del país o les convocatòries dels premis Mestall per a treballs d’alumnes de batxillerat.

Exposició produïda per l’Associació d’Història Rural.

- **PATRIMONI CONTRA LES CORDES**, Sala la Fusteria, C/ Major 16
L’exposició «Patrimoni contra les cordes» és una iniciativa de la Federació d’Instituts d’Estudis del País Valencià (FedinesPV) per donar a conèixer la situació en què es troba algun del nostre patrimoni, i, per tant, per fer-ne denúncia pública. Aquesta iniciativa ha comptat amb la col·laboració de la Conselleria d’Educació, Cultura i Esports de la Generalitat Valenciana i l’Institut Ramon Muntaner (IRMU).
Al País Valencià existeix una gran quantitat de patrimoni amenaçat que, per diversos motius, no està sent protegit. Aquest patrimoni, i l’estat en què es troba, és el protagonista de l’exposició, que està concebuda per recórrer el territori amb facilitat i que compta amb un catàleg en forma de fitxes i d’unitats didàctiques per treballar-la amb l’alumnat.
Com que el contingut de l’exposició s’ha fet a partir del material aportat pels centres d’estudis locals i comarcals, la iniciativa també serveix per posar en valor la feina que aquests estan fent arreu del territori, ja que són una primer baluard en la salvaguarda del patrimoni que està «Contra les cordes». Així

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

mateix, en donar una visió ampla i estesa de la nostra riquesa patrimonial, i de les problemàtiques compartides, i de la feina que s'hi fa, també és una exemple de cohesió i treball col·laboratiu.

Exposició produïda per la Federació d'instituts d'estudis comarcals del País Valencià

- **La vida i l'obra del músic vendrellenc Benvingut Socias Mercadé (1877-1952).**

la sala Portal del Pardo

Benvingut Socias Mercadé (el Vendrell, 1877-1952) fou un destacat concertista, professor de piano, organista i compositor. Va exercir la seva activitat docent a l'Escola Municipal de Música de Barcelona (1898-1903) i arribà a ser catedràtic de piano del Conservatori del Liceu (1919-1935). Va actuar en nombrosos concerts a Barcelona i al Vendrell. Va consolidar la seva carrera de concertista amb gires artístiques per Europa i Amèrica del Nord, on va impartir lliçons de piano al Conservatory de Corning i a l'Institute Musical of Art de Nova York. La seva obra abraça des de composicions religioses fins a sardanes, música de cambra i composicions musicals per acompanyar textos poètics d'autors catalans (mossèn Jacint Verdaguer, Apel·les Mestres, Joan Ramon i Soler)

Aquesta és la primera exposició que se li dedica en la qual es fa una aproximació a la seva figura des de diferents vessants: la formació musical, l'activitat docent, les actuacions al Vendrell i a Barcelona, les gires artístiques per Europa i Amèrica del Nord, les seves amistats, la seva vida a la finca la Plana del Vendrell i les seves relacions amb concertistes d'arreu.

Exposició produïda per: Arxiu Comarcal del Baix Penedès, Amics de l'Orgue del Vendrell.

- **Industrialització contemporània al Segrià Nord, Sala la Fusteria, C/ Major, 16**

Exposició dedicada a la Indústria i el Món Rural al Segrià nord. L'interès pel coneixement de les colònies industrials i fàbriques construïdes des de finals del segle XIX, per aprofitar l'impuls dels salts d'aigua de la sèquia de Pinyana, ha crescut sensiblement. Segurament que la fàbrica pionera fou la de la Mata de Pinyana, coneguda com la colònia Serra y Compañía, d'Alguaire, que ja funcionava l'any 1877, segons J. Pleyan de Porta, però fins 1890 no comptaria amb l'equipament complert. Li seguiria en antiguitat la paperera La Leridana, de Pere Aliet, a Rosselló, que data de 1886, i la colònia tèxtil d'Alcanís, propietat de Coma y Compañía, també a Rosselló, ja de l'any 1892. Les dues fàbriques d'Alfarràs, la Viladés i la Casals, aquesta darrera al barri d'Andaní, que foren impulsades pel marquès d'Alfarràs, en Joan Desvalls i de Llupià, daten de 1894 i 1897, respectivament. Totes elles tenien en comú que reaprofitaven unes instal·lacions anteriors dedicades a la transformació dels productes del país que venia des de l'edat mitjana. La resposta a la implantació de les fàbriques prop dels cursos d'aigua, la trobem en la cerca d'una alternativa per part de la

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

indústria catalana predominant, la tèxtil del cotó, per l'elevat preu del carbó com a energia, el qual seria substituït per la força de l'aigua, tal com ja es feia en les conques del riu Llobregat i Ter. Posteriorment, entrats al segle XX amb els canvis assolits arran de l'anomenada segona revolució industrial, s'hi incorporaria l'ús de l'electricitat, sovint generada en les mateixes factories, i del motor d'explosió.

Exposició produïda pel Patronat Josep Lladonosa d'Alguaire.

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

PRESENTACIONS

Divendres 24 d'abril 18.30-21.00

Mosaic Recercat: La tècnica de la Pedra Seca, patrimoni cultural immaterial.

L'art de la pedra seca ha estat inclòs a la Llista Representativa de Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO l'any 2018.

Les construccions de pedra seca constitueixen un dels elements cabdals del patrimoni etnològic del món de la pagesia en bona part dels territoris de parla catalana. La tècnica i coneixement de la pedra seca consisteix a aixecar qualsevol construcció amb pedres de l'entorn immediat sense cap material de cohesió, com ara la calç o el guix. D'aquesta manera, s'han erigit cabanes o barraques, masos, marges, cisternes, paravents, carrerades o cabanes, aljubs, basses, escales, ponts, estructures de caça, forns de calç o d'oli de ginebre, etc.

Un nombre important de centres d'estudis han focalitzat part de la seva recerca i activitat d'aquests darrers anys en l'estudi, divulgació i preservació de les construccions de pedra seca.

La mostra que proposem recull treballs elaborats des de diferents entitats i institucions i ofereix una radiografia de les múltiples recerques i accions de vindicació d'aquest patrimoni que s'estan realitzant.

- “L'art de la pedra en sec Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat”, intervindrà, Roger Costa, Direcció general de Cultura Popular i Associacionisme del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
- “Barraques de pedra seca a Mont-roig del Camp”, intervindrà J. M. Martí Rom de l'Associació per la pedra seca i l'arquitectura tradicional
- “20 anys el Solà”, intervindrà Fina Font de la Fundació el Solà
- Restauració de barraques de pedra seca, de Núria Repiso (TN Produccions), a càrrec d'Abraham Guillem de l'Institut d'Estudis Penedesencs.
- Tast entorn a les rutes de pedra seca que es crearan al Vendrell amb motiu de la Capitalitat, intervindrà Josep Borrut del Grup de Sant Vicenç de Calders.

Modera: Carles Barrull, Institut Ramon Muntaner

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

Lloc: Espai Tívoli

Dissabte a la Sala Portal del Pardo

Dissabte, 25 d'abril

10.30 – 12.00 h. – “Patrimoni a debat: reflexions des de la societat civil”. Espai conduït per les Comissions Cíviques del Patrimoni del Baix Llobregat i les Terres de l'Ebre. Es tracta d'un espai de debat i reflexió amb l'objectiu de fer una aproximació al patrimoni des dels centres d'estudis sobre la base dels casos que han treballat les dues comissions cíviques constituïdes actualment, la presència d'experts i les aportacions dels assistents. **Memòria de l'abandonament. Com el patrimoni abandonat ens ajuda a entendre el passat i a projectar-nos cap al futur. Pot el patrimoni ser un element de desenvolupament sostenible per revertir el despoblament?**

La taula pretén abordar les potencialitats de l'estudi de l'abandonament i del patrimoni cultural i material que hi ha associat a un territori per a revertir el fenomen del despoblament que molts territoris pateixen en l'actualitat. La proposta de taula rodona està vinculada amb el projecte de recerca “Els pobles abandonats. Una herència universal per al coneixement i desenvolupament del territori”.

Xavier Casanovas. President de RehabiMed.

Íngrid Castanyé. Historiadora de l'art i investigadora en formació a la Universitat de Girona.

Albert López. Coordinador del Projecte Patrimoni del Programa d'Extensió Universitària de la Universitat Jaume I de Castelló.

Íngrid Bertomeu. Antropòloga, investigadora en formació a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

12:00h. -13.30 h. "Protocol de suport als arxius d'entitats i associacions culturals".

Presentació a càrrec de:

Enric Cobo Barri, Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals

Xavier Pedrals Costa, Arxiu Comarcal del Berguedà

Daniel Vilarrúbias Cuadras, Arxiu Comarcal del Pla d'Urgell

Marcos Yáñez Navarro, Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural

18.00- 20.00 h – Mosaic Recercat: presentació de projectes

- Institut d'Estudis Empordanesos. *La fundació de la parròquia de Santa M. de Castelló d'Empúries*. Presentació a càrrec d'Anna Maria Puig Griessenberger.
- Centre d'Estudis Canetencs. *Estudi, inventarització i digitalització del fons Alegret-Xiqués de Canet de Mar*. Presentació a càrrec de Francesc Rodríguez Santos
- Centre d'Estudis de Gavà. *La dansa popular a Gavà durant el segle XX*. Presentació a càrrec de Raúl Puga.
- Carrutxa. *Il·luminar abans de l'electricitat*. Presentació a càrrec de Raquel Ferret
- Institut d'Estudis Penedesencs. *Estudi i documentació dels tocs de campana a la vegueria del Penedès*. Presentació a càrrec de Maite Hernández Sahagún

Moderador: Núria Sauch

LLIURAMENT DELS PREMIS RECERCAT
--

Dissabte, 25 d'abril - 13.30 h

Lloc: Auditori de l'Espai Tívoli

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

VISITES

Dissabte

17.00 – Ruta literària Àngel Guimerà

17.00 – Visita a l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès

Diumenge

11.00 Ruta patrimonial “Sal del mar y entra al Vendrell”

Inscripcions gratuïtes. Cal fer-ne reserva prèvia a la butlleta d'inscripció, al tel.

977401757 o a l'adreça merce@irmu.org. abans del dia 17 d'abril

RECERXIC

Dissabte 25 d'abril, 18.00

Taller Quina canya! A càrrec de Biel Pubill i Miqui Giménez

Taller de construcció de petites joguines i instruments musicals de canya.

Inscripcions gratuïtes. Cal fer-ne reserva prèvia a la butlleta d'inscripció, al tel.

977401757 o a l'adreça merce@irmu.org.

DINAR ANUAL DE LA RECERCA LOCAL

Dissabte, 25 d'abril a les 15.00 h

Lloc: Club d'Esports Vendrell

Preu: 20 €

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

ORGANITZA:

Institut Ramon Muntaner

Institut d'Estudis Penedesencs

Ajuntament del Vendrell

Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

COL·LABOREN:

Federació d'Ateneus de Catalunya

Arxiu Comarcal del Baix Penedès

Associació per la difusió de la història de Santa oliva – ADHSO

Grup de Sant Vicenç de Calders

Amics de l'Orgue del Vendrell

Biblioteca Pública de Tarragona

Vil·la - Museu Pau Casals

Amics de Calafell

AMB EL SUPORT DE:

Fundació Josep Irla

Organització Capital de la Cultura Catalana

Fundació Privada Mútua Catalana

AMB EL PATROCINI DE:

Obra Social "la Caixa"